

BÀI 3

CUỘC PHẢN CÔNG Ở KINH THÀNH HUẾ

Năm 1884, triều đình Huế kí hiệp ước công nhận quyền đô hộ của thực dân Pháp trên toàn bộ nước ta, nhưng nhân dân không chịu khuất phục. Trong các quan lại của triều đình có hai phái : *phái chủ hoà*, chủ trương thương thuyết với Pháp và *phái chủ chiến*, đại diện là Tôn Thất Thuyết, chủ trương cùng nhân dân tiếp tục chiến đấu chống Pháp, giành lại độc lập dân tộc. Để chuẩn bị kháng chiến lâu dài, Tôn Thất Thuyết cho lập các căn cứ ở vùng rừng núi từ Quảng Trị đến Thanh Hoá. Ông còn lập các đội nghĩa binh ngày đêm luyện tập, sẵn sàng đánh Pháp.

Khi biết tin Tôn Thất Thuyết chuẩn bị chống Pháp, tướng Pháp kéo quân từ Bắc Kỳ vào Huế, cho mời Tôn Thất Thuyết đến giả vờ họp để bắt ông. Ông cáo bệnh không đến. Tướng Pháp yêu cầu bị bệnh cũng phải có mặt.

Trước sự uy hiếp của kẻ thù, Tôn Thất Thuyết quyết định nổ súng trước để giành thế chủ động. Đêm mồng 4 rạng sáng mồng 5 - 7 - 1885, trong cảnh khuya vắng lặng của kinh thành Huế, bỗng có tiếng súng “thần công” nổ rầm trời, lửa cháy sáng rực. Đó là cuộc tấn công vào đồn Mang Cá và toà Khâm sứ Pháp của các đạo quân theo lệnh của Tôn Thất Thuyết.

Bị đánh bất ngờ, quân Pháp vô cùng bối rối. Nhưng nhờ có ưu thế về vũ khí, chúng ra sức cố thủ, đến gần sáng thì đánh trả lại. Quân giặc tiến vào kinh thành, mặc sức giết người, cướp của và tàn phá. Trước tình hình đó, Tôn Thất Thuyết đưa vua Hàm Nghi và đoàn tùy tùng lên vùng rừng núi Quảng Trị để tiếp tục kháng chiến.

Tại đây, Tôn Thất Thuyết lấy danh nghĩa vua Hàm Nghi, ra Chiếu Cần vương kêu gọi nhân dân cả nước đứng lên giúp vua cứu nước.

Hình 1. Súng “thần công” thời Nguyễn

Hình 2. Hàm Nghi

Hình 3. Tôn Thất Thuyết

Từ đó, một phong trào chống Pháp bùng lên mạnh mẽ trong cả nước, đó là phong trào Cần vương mà tiêu biểu là các cuộc khởi nghĩa : Ba Đình (Thanh Hoá) do Phạm Bành - Đinh Công Tráng lãnh đạo, Bãi Sậy (Hưng Yên) do Nguyễn Thiện Thuật lãnh đạo, Hương Khê (Hà Tĩnh) do Phan Đình Phùng lãnh đạo.

– Em có biết trường học, đường phố nào mang tên các nhân vật lịch sử của phong trào Cần vương ?

Năm 1885, sau cuộc phản công ở kinh thành Huế, Tôn Thất Thuyết đưa vua Hàm Nghi lên vùng rừng núi Quảng Trị, ra Chiếu Cần vương. Từ đó, bùng nổ một phong trào chống Pháp mạnh mẽ kéo dài đến cuối thế kỉ XIX, gọi là phong trào Cần vương.

Chú thích

- Súng “thần công” : loại súng hiện đại nhất của nước ta thời bấy giờ, có sức công phá lớn nên được phong là “thần”, ý nói súng có sức mạnh như thần.
- Đồn Mang Cá : nơi đóng quân của Pháp, gần sát với kinh thành Huế.
- Toà Khâm sứ : nơi làm việc của quan chức người Pháp đứng đầu bộ máy cai trị ở Trung Kỳ.
- Cần vương : giúp vua cứu nước.

CÂU HỎI

1. Em hãy kể lại cuộc phản công ở kinh thành Huế.
2. Chiếu Cần vương có tác dụng gì ?